

Sygn. akt I C 236/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 września 2015 r.

Sąd Rejonowy w Ciechanowie Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący – SSR Lidia Kopczyńska

Protokolant - Elżbiety Marciniak

po rozpoznaniu w dniu 7 września 2015 r. w Ciechanowie

na rozprawie

sprawy z powództwa J. Z.

przeciwko (...) S.A.

o zadośćuczynienie

orzeka

I. powództwo oddala;

II. odstępuje od obciążenia powódki nieuiszczonymi kosztami sądowymi, które przejmuje na rachunek Skarbu Państwa;

III. znosi wzajemnie między stronami koszty procesu.

Sygn. akt I C 236/14

UZASADNIENIE

Powódka J. Z., reprezentowana przez radcę prawnego J. P., w pozwie z dnia 4 marca 2014 r. wnosila o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. na jej rzecz kwoty 10 000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 4 lutego 2014 r. do dnia zapłaty. Ponadto wnosila o zasądzenie kosztów procesu.

Jako podstawę swojego roszczenia powódka wskazała art. 24 §1 k.c. w zw. z art. 448 k.c.

W uzasadnieniu pozwu powódka wskazała, że w dniu (...) r. w miejscowości D. kierujący samochodem osobowym marki F. (...) o numerze (...) S. D. nie zachował należytych środków ostrożności, zjechał kierowanym przez siebie pojazdem z prawego pasa ruchu na lewy pas i doprowadził do zderzenia czołowego z prawidłowo jadącym samochodem marki V. (...) o numerze rej. (...), kierowanym przez Z. T.. W wyniku przedmiotowego wypadku śmierć na miejscu ponieśli sprawca- S. D. i pasażerka J. G. (1). Prokurator Rejonowy w dniu 30 października 1998 r. wydał postanowienie o umorzeniu postępowania z uwagi na śmierć sprawcy zdarzenia S. D., który swoim czynem wypełnił znamiona art. 177§2 k.k. Posiadacz pojazdu, którym kierował sprawca wypadku posiadał ubezpieczenie w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, na podstawie umowy ubezpieczenia zawartej z (...).

(...)A. działające w imieniu powódki, pismem z dnia 5 grudnia 2013r. zgłosiło stronie pozwanej roszczenie o wypłatę 20 000 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych w związku ze śmiercią siostry powódki. Pozwany decyzją z dnia 3 lutego 2014 r. odmówił wypłaty świadczenia..

Powódka jest siostrą poszkodowanej, starszą o 4 lata od zmarłej. Relacje jakie łączyły siostry były wyjątkowe, powódka opiekowała się siostrą, dbała o jej bezpieczeństwo, pomagała w nauce. Do dnia tragedii siostry mieszkały razem w domu rodzinnym. Powódka do chwili obecnej nie pogodziła się z tragicznym odejściem bliskiej osoby, rozpamiętuje wspólnie spędzone chwile, bardzo tęskni za siostrą. Zerwanie tej więzi na skutek wypadku komunikacyjnego spowodowało ból i zrodziło poczucie krzywdy u powódki, które powinno być wyrównane wypłatą zadośćuczynienia. Żądanie wypłaty odsetek od dnia 4 lutego 2014 r. podyktowane jest faktem, że decyzja pozwanego odmawiająca wypłaty świadczenia została wydana w dniu 3 lutego 2014 r., jako kończąca proces likwidacji szkody.

Pozwany (...) S.A., reprezentowany przez radcę prawnego W. R., w odpowiedzi na pozew wnosił o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenia kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Nie przecząc faktom związanym z wypadkiem i jego skutkom, a dotyczącym śmierci siostry powódki – J. G. (1), na skutek obrażeń odniesionych w wypadku komunikacyjnym spowodowanym przez sprawcę, który był ubezpieczony w zakresie odpowiedzialności cywilnej u pozwanego, pozwany stwierdził, iż nie ma podstaw prawnych do spełnienia żądań powódki. Powódka nie popadła w chorobę, nie wystąpiły także inne negatywne dla niej skutki wynikające ze śmierci siostry. Powódka odczuwała żal, co jest naturalnym odczuciem po śmierci osoby bliskiej, ale nie oznacza, że zaszyły okoliczności szczególne uzasadniające wypłatę zadośćuczynienia, a ponadto nawet w przypadku uznania zasadności roszczenia, to jej żądanie jest wygórowane co do kwoty.

Na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu (...) r. w miejscowości D. kierujący samochodem osobowym marki F. (...) o numerze (...) S. D. nie zachował należytych środków ostrożności, zjechał kierowanym przez siebie pojazdem z prawego pasa ruchu na lewy pas i doprowadził do zderzenia czołowego z prawidłowo jadącym samochodem marki V. (...) o numerze rej. (...), kierowanym przez Z. T.. W wyniku przedmiotowego wypadku śmierć na miejscu ponieśli sprawca- S. D. i pasażerka J. G. (1). Prokurator Rejonowy w Płońsku w dniu 30 października 1998 r. wydał postanowienie o umorzeniu postępowania z uwagi na śmierć sprawcy zdarzenia S. D., który swoim czynem wypełnił znamiona art. 177§2 k.k. (dowód: kserokopia postanowienia k. 110-112 akt).

Sprawca wypadku był ubezpieczony od odpowiedzialności cywilnej w (...) S.A. (okoliczność bezsporna).

J. G. (1) urodziła się w dniu (...), a zmarła w dniu 28 czerwca 1998 r. W chwili śmierci była panną, zmarła mając 15 lat (dowód: kserokopia odpisu aktu zgonu k. 109 akt).

J. Z. była siostrą J. G. (1). W chwili śmierci siostry powódka miała 19 lat. Choć z siostrą łączyła ją silna więź emocjonalna, to po jej śmierci nie korzystała z pomocy psychologa. Powódka mieszka obecnie razem z mężem, wychowuje własną córkę. Powódka związana uczuciowo była z siostrą, opiekowała się nią. Wiadomość o jej śmierci była dla powódki szokiem, odczuwała ból i tęsknotę przez kilka miesięcy od śmierci siostry. W tym czasie miała problemy z apetytem i snem. Powódka stopniowo odzyskiwała stabilizację emocjonalną. W wakacje kiedy minął roczny okres żałoby powódka zaczęła chodzić na imprezy. W okresie żałoby dużym wsparciem był dla niej obecny mąż, pomagały rozmowy z rodzeństwem (dowód: zeznania powódki k. 49-50 akt, zeznania świadka M. G. k. 50-51 akt, opinia biegłej H. O. k. 73-76 akt).

J. Z. ma obecnie 35 lat, jest mężatką i pozostaje na utrzymaniu męża. Mieszka z mężem w we własnym mieszkaniu. Powódka ma jedno dziecko. Mąż powódki zarabia około 2500 zł. Po śmierci siostry nic nie zmieniło się w życiu powódki, chociaż odczuwa brak siostry. Przez okres 1 roku od śmierci siostry odczuwała żal, smutek, przygnębienie. W nocy słabo spała, ale nie poszła do lekarza rodzinnego, psychologa lub psychiatry. Nie przyjmowała żadnych leków. W tym czasie funkcjonowała normalnie, pomagała matce w opiece nad rodzeństwem, a następnie założyła własną

rodzinę i ma obecnie 14 letnia córkę. J. Z. nie doznała trwałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu w związku ze śmiercią siostry. Związane z tym zaburzenia emocjonalne trwające 1 rok są naturalne i występują po stracie kogoś bliskiego. Emocje, które przeżywała po śmierci siostry – żal, smutek, przygnębienie, płacz, a na końcu akceptacja straty są charakterystyczne dla etapów żałoby, mieszczą się w obrazie przeżywania żałoby. To są naturalne reakcje, które muszą wystąpić, żeby uporać się i pogodzić ze stratą. Powódka przeżyła żałobę, która nie jest chorobą ani zaburzeniem, a objawy które u niej wystąpiły, nasilenie ich i długość trwania nie wymagały i nie wymagają leczenia psychiatrycznego ani wsparcia czy terapii psychologicznej (dowód: zeznania powódki k. 49-50 akt, opinia biegłej H. O. k. 73-76 akt).

(...)A. działające w imieniu powódki, pismem z dnia 5 grudnia 2013r. zgłosiło stronie pozwanej roszczenie o wypłatę 20 000 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych w związku ze śmiercią siostry powódki. Pozwany decyzją z dnia 3 lutego 2014 r. odmówił wypłaty świadczenia. (bezsporne).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, a w szczególności: oświadczenia majątkowego powódki k. 8-11 akt, odpisu KRS k. 31-37 akt, kserokopii akt ubezpieczyciela k. 92-192 akt, zeznań powódki J. Z. k. 49-50, 198-199 akt, zeznań świadka M. G. k. 50-51 oraz opinii biegłej psycholog H. O. k. 73-76 akt.

Sąd uwzględnił zebrane w sprawie dokumenty, ich prawdziwość nie była przez strony kwestionowana i nie budzi wątpliwości.

Sąd uwzględnił opinię biegłej psycholog H. O.. Sporządzona dla potrzeb niniejszej sprawy opinia biegłego zasługiwała na walor wiarygodności, gdyż sporządzona została przez osobę dysponującą odpowiednią wiedzą, poprzedzona analizą dokumentów. Opinię sporządzono w sposób rzeczowy i merytorycznie poprawny. Podkreślenia wymaga fakt, iż żadna ze stron jej nie kwestionowała i nie wnosiła o uzupełniające przesłuchanie biegłego na rozprawie, bądź wydanie opinii uzupełniających na piśmie. Zdaniem Sądu brak jest zatem jakichkolwiek podstaw aby dyskredytować ten dowód.

Sąd za wiarygodne uznał zeznania powódki i świadka M. G., były one bowiem logiczne i spójne. Opisywane przez powódkę i świadka przeżycia związane ze śmiercią J. G. (1) oraz silne więzi uczuciowe łączące powódkę z siostrą zostały potwierdzone przez biegłą H. O. w przeprowadzonym badaniu psychologicznym. Różnice pomiędzy zeznaniami powódki i świadka, a opinią biegłej wynikały z odmiennej oceny podanych okoliczności. Powódka podkreślała, iż śmierć J. G. (1) wpłynęła nadzwyczaj traumatycznie na jej funkcjonowanie. Natomiast biegła w opinii uznała, iż żałoba po śmierci siostry nie przekroczyła ani w czasie ani w natężeniu zachowań mieszczących się w granicach reakcji zwykłej żałoby. Ponieważ strony nie zgłosiły zastrzeżeń odnośnie dokonanej przez biegłą oceny wpływu na powódkę śmierci J. G. (1), Sąd uznał za miarodajne w tym zakresie opinię biegłej.

Sąd zważył, co następuje:

Nie ulega wątpliwości, iż pozwany (...) S.A. odpowiada w zakresie odpowiedzialności OC sprawcy wypadku. Pozwany zresztą nie kwestionował podstawy swej odpowiedzialności w toku niniejszego postępowania, a jedynie twierdził, iż powódka nie popadła w chorobę, nie wystąpiły także inne negatywne dla niej skutki wynikające ze śmierci siostry. Powódka odczuwała żal, co jest naturalnym odczuciem po śmierci osoby bliskiej, ale nie oznacza, że zaszły okoliczności szczególne uzasadniające wypłatę zadośćuczynienia.

Odnośnie możliwości dochodzenia roszczenia na podstawie art. 448 kc w zw z art. 24§1 kc, Sąd Rejonowy podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uchwale z dnia 13 lipca 2011 r. (III CZP 32/11 www.sn.pl...), zgodnie z którą Sąd może przyznać najbliższemu członkowi rodziny zmarłego zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę na podstawie art. 448 w związku z art. 24 § 1 k.c., także wtedy, gdy śmierć nastąpiła przed dniem 3 sierpnia 2008 r. wskutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia. W uzasadnieniu uchwały Sąd Najwyższy wskazał, że już wcześniej w wielu orzeczeniach łagodząco dotychczasową restrykcyjną linię orzecznictwa poprzez stosowanie art. 446 § 3 k.c. dla naprawienia także szkody niematerialnej (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z 5 stycznia 1968 r., I PR 424/67, z 27 listopada 1974 r., II CR 658/74, z 30 listopada 1977 r., IV CR 458/77, a w nowszym orzecznictwie: z 15 października 2002 r., II KKN 985/00, z 25 lutego 2004 r., II CK 17/03, z 22 lipca 2004 r., II CK 479/03, wszystkie

nie publ.). Wskazywano także, iż art. 446 § 3 k.c. stanowi podstawę do żądania zadośćuczynienia za naruszenie dobra osobistego, jakim jest relacja ze zmarłym najbliższym członkiem rodziny (por. wyrok z dnia 6 lutego 2008 r., II CSK 459/07, nie publ.). Po wejściu w życie z dniem 23 sierpnia 1996 r. art. 448 k.c. uznano w wyroku z dnia 14 stycznia 2010 r., IV CSK 307/09 (nie publ.), że ten właśnie przepis, a nie art. 446 § 3 k.c., stanowi podstawę ochrony odrębnego dobra osobistego, jaką jest bliska relacja pomiędzy zmarłym a osobą mu najbliższą.

Dodanie § 4 do art. 446 k.c. wywołało wątpliwości odnośnie do relacji tego przepisu i art. 448 k.c. Wątpliwości te wyjaśnił Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 27 października 2010 r., III CZP 76/10 (Biul. SN 2010, nr 10, s. 11, OSNC-ZD 2011, nr B, poz. 142), w której uznał, że najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje na podstawie art. 448 w związku z art. 24 § 1 k.c. zadośćuczynienie za doznaną krzywdę, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008 r. Sąd Najwyższy wskazał, że art. 446 § 4 k.c. znajduje zastosowanie wyłącznie do sytuacji, w której czyn niedozwolony popełniony został po dniu 3 sierpnia 2008 r. Przepis ten nie uchylił art. 448, jego dodanie było natomiast wyrazem woli ustawodawcy zarówno potwierdzenia dopuszczalności dochodzenia zadośćuczynienia na gruncie obowiązujących przed jego wejściem w życie przepisów, jak i ograniczenie kręgu osób uprawnionych do zadośćuczynienia do najbliższych członków rodziny. Stanowisko to potwierdzone zostało w wyrokach Sądu Najwyższego z dnia 10 listopada 2010 r., II CSK 248/10 (OSNC-ZD 2011, nr B, poz. 44) oraz z dnia 11 maja 2011 r., I CSK 521/10 (nie publ.).

Śmierć osoby najbliższej powoduje naruszenie dobra osobistego osoby związanej emocjonalnie ze zmarłym. Nie każdą więź rodzinną niejako automatycznie należy zaliczyć do katalogu dóbr osobistych, lecz jedynie taką, której zerwanie powoduje ból, cierpienie, rodzi poczucie krzywdy. Osoba dochodząca roszczenia na podstawie art. 448 k.c. powinna zatem wykazać istnienie tego rodzaju więzi, stanowiącej jej dobro osobiste podlegające ochronie. Osoba dochodząca zadośćuczynienia za spowodowanie śmierci osoby najbliższej nie jest poszkodowana jedynie pośrednio. Nie może być kwestionowane, że ten sam czyn niedozwolony może wyrządzać krzywdę różnym osobom. Źródłem krzywdy jest zatem czyn niedozwolony, którego następstwem jest śmierć. Krzywdą wyrządzoną zmarłemu jest utrata życia, dla osób mu bliskich zaś jest to naruszenie dobra osobistego poprzez zerwanie więzi emocjonalnej, szczególnie bliskiej w relacjach rodzinnych. Również zatem osoba dochodząca ochrony na podstawie art. 448 k.c. może być poszkodowana bezpośrednio i dochodzić naprawienia własnej krzywdy, doznanej poprzez naruszenie jej własnego dobra osobistego.

Nowelizacja art. 446 k.c. polegająca na dodaniu § 4 nie pozbawia, jak uznał Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 22 października 2010 r., najbliższych członków rodziny zmarłego możliwości dochodzenia zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. także w wypadku, gdy czyn niedozwolony popełniony został przed dniem 3 sierpnia 2008 r. Skutkiem nowelizacji jest możliwość dochodzenia przez nich tego roszczenia obecnie zarówno na podstawie art. 446 § 4 jak i art. 448 k.c., z tym, że na podstawie pierwszego z tych przepisów jest to prostsze z uwagi na ułatwienia dowodowe. Przed nowelizacją zaś jedyną podstawę dla roszczenia o zadośćuczynienie stanowił art. 448 k.c. i to zarówno dla najbliższych członków rodziny zmarłego jak i dla innych podmiotów.

Również w wyroku z dnia 11 maja 2011 r. I CSK 621/10LEX nr 848128) Sąd Najwyższy wskazał, że najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje na podstawie art. 448 k.c. w związku z art. 24 § 1 k.c. zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008 r. (wejście w życie art. 446 § 4 k.c.). Wprowadzenie art. 446 § 4 k.c. doprowadziło bowiem jedynie do zmiany w sposobie realizacji roszczenia przez skonkretyzowanie osób uprawnionych do jego dochodzenia oraz przesłanek jego stosowania. Judykatura przyjęła, że roszczenie najbliższych członków rodziny zmarłego o przyznanie stosownego zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę na podstawie art. 446 § 4 k.c., które zmierza do zaspokojenia szkody niematerialnej, jest rodzajowo i normatywnie odmienne od roszczenia o przyznanie stosownego odszkodowania z art. 446 § 3 k.c., które wymaga wykazania szkody majątkowej polegającej na znacznym pogorszeniu sytuacji życiowej najbliższych członków rodziny poszkodowanego, który zmarł wskutek wynikłego z czynu niedozwolonego uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 października 2009 r., I PK 97/09, LEX nr 558566).

Przesłanką wymaganą do przyjęcia odpowiedzialności deliktowej poza wystąpieniem zdarzenia jest zaistnienie szkody niematerialnej powstałej w jej wyniku. Kolejną przesłanką konieczną dla przyjęcia odpowiedzialności deliktowej jest także występowanie związku przyczynowego pomiędzy zdarzeniem, a szkodą. Zgodnie z teorią przyczynowości adekwatnej związek przyczynowy zachodzi tylko wtedy gdy w zestawie wszystkich przyczyn i skutków mamy do czynienia jedynie z takimi przyczynami, które normalnie powodują określone skutki. Nie wystarczy więc stwierdzenie istnienia związku przyczynowego jako takiego wymagane bowiem jest stwierdzenie, że chodzi o następstwo normalne. W orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, że związek przyczynowy jest kategorią obiektywną i należy go pojmować jako obiektywne powiązanie ze sobą zjawiska nazwanego "przyczyną" ze zjawiskiem określonym jako "skutek". Ustawodawca wprowadzając w art. 361 § 1 k.c. dla potrzeb odpowiedzialności cywilnej ograniczenie odpowiedzialności tylko za normalne (typowe, występujące zazwyczaj) następstwa działania lub zaniechania, z których szkoda wynikała, nie wprowadza pojęcia związku przyczynowego w rozumieniu prawnym, odmiennego od istniejącego w rzeczywistości. Ogranicza tylko odpowiedzialność do wskazanych w przepisie normalnych (adekwatnych) następstw. Istnienie związku przyczynowego jako zjawiska obiektywnego jest determinowane określonymi okolicznościami faktycznymi konkretnej sprawy i dlatego istnienie związku przyczynowego bada się w okolicznościach faktycznych określonej sprawy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 kwietnia 2011 r. wydany w sprawie I CSK 475/10).

Zadośćuczynienie przewidziane w art. 446 § 4 k.c. nie jest zależne od pogorszenia sytuacji materialnej osoby uprawnionej i poniesienia szkody majątkowej, a jego celem jest kompensacja doznanej krzywdy, a więc złagodzenie cierpienia psychicznego wywołanego śmiercią osoby najbliższej i pomoc pokrzywdzonemu w dostosowaniu się do zmienionej w związku z tym jego sytuacji (wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 9 listopada 2012 r., I ACa 1018/12, LEX nr 1236698).

Bogate orzecznictwo Sądu Najwyższego w tym zakresie wskazuje natomiast, iż przy ustaleniu wysokości zadośćuczynienia należy mieć na uwadze całokształt okoliczności sprawy nie wyłączając takich czynników jak wiek poszkodowanego, rozmiar doznanej krzywdy, stopień cierpienia fizycznych i psychicznych, ich intensywność, czas trwania, długotrwałość. Kompensacie podlega doznana krzywda, a więc w szczególności cierpienie, ból i poczucie osamotnienia po śmierci najbliższego członka rodziny. Rolą zadośćuczynienia jest bowiem złagodzenie doznanej niewymiernej krzywdy poprzez wypłacenie nie nadmiernej lecz odpowiedniej sumy, w stosunku do doznanej krzywdy. Ustalenie jej wysokości powinno być jak wielokrotnie wskazywał Sąd Najwyższy dokonane w ramach rozsądnych granic, odpowiadających aktualnym warunkom i sytuacji majątkowej społeczeństwa przy uwzględnieniu, iż wysokość zadośćuczynienia musi przedstawiać ekonomicznie odczuwalną wartość.

Uprawnionymi do żądania kompensaty są wyłącznie członkowie rodziny zmarłego, przy czym muszą być to najbliżsi członkowie tej rodziny. Jest to węższy krąg podmiotów niż osoby bliskie, bo ograniczony do członków rodziny. Należy jednak sądzić, że obejmuje nie tylko małżonka i dzieci zmarłego, ale także innych członków jego rodziny, a więc krewnych, powinowatych lub osoby niepowiązane formalnymi stosunkami prawnorodzinnymi (np. konkubent, jego dziecko), jeżeli zmarły pozostawał z nimi faktycznie w szczególnej bliskości powodowanej bardzo silną więzią uczuciową (por. Z. Radwański, A. Olejniczak, *Zobowiązania...*, s. 268). Obejmuje on także członków zastępczej rodziny, na przykład wnuka zmarłego, który był przez dziadka wychowywany (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 sierpnia 1970 r., II CR 313/70, OSN 1971, nr 3, poz. 56). Judojatura przyjęła, że roszczenie najbliższych członków rodziny zmarłego o przyznanie stosownego zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę na podstawie art. 446 § 4 k.c., które zmierza do zaspokojenia szkody niematerialnej, jest rodzajowo i normatywnie odmienne od roszczenia o przyznanie stosownego odszkodowania z art. 446 § 3 k.c., które wymaga wykazania szkody majątkowej polegającej na znacznym pogorszeniu sytuacji życiowej najbliższych członków rodziny poszkodowanego, który zmarł wskutek wynikłego z czynu niedozwolonego uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 października 2009 r., I PK 97/09, LEX nr 558566).

Przesłanką wymaganą do przyjęcia odpowiedzialności deliktowej poza wystąpieniem zdarzenia jest zaistnienie szkody niematerialnej powstałej w jej wyniku. Kolejną przesłanką konieczną dla przyjęcia odpowiedzialności deliktowej

jest także występowanie związku przyczynowego pomiędzy zdarzeniem, a szkodą. Zgodnie z teorią przyczynowości adekwatnej związek przyczynowy zachodzi tylko wtedy gdy w zestawie wszystkich przyczyn i skutków mamy do czynienia jedynie z takimi przyczynami, które normalnie powodują określone skutki. Nie wystarczy więc stwierdzenie istnienia związku przyczynowego jako takiego wymagane bowiem jest stwierdzenie, że chodzi o następstwo normalne. W orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, że związek przyczynowy jest kategorią obiektywną i należy go pojmować jako obiektywne powiązanie ze sobą zjawiska nazwanego "przyczyną" ze zjawiskiem określonym jako "skutek". Ustawodawca wprowadzając w art. 361 § 1 k.c. dla potrzeb odpowiedzialności cywilnej ograniczenie odpowiedzialności tylko za normalne (typowe, występujące zazwyczaj) następstwa działania lub zaniechania, z których szkoda wynikała, nie wprowadza pojęcia związku przyczynowego w rozumieniu prawnym, odmiennego od istniejącego w rzeczywistości. Ogranicza tylko odpowiedzialność do wskazanych w przepisie normalnych (adekwatnych) następstw. Istnienie związku przyczynowego jako zjawiska obiektywnego jest determinowane określonymi okolicznościami faktycznymi konkretnej sprawy i dlatego istnienie związku przyczynowego bada się w okolicznościach faktycznych określonej sprawy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 kwietnia 2011 r. wydany w sprawie I CSK 475/10).

Ustalając kryteria zadośćuczynienia z art. 446 par. 4 k.c., należy wziąć pod uwagę art. 23 k.c. dotyczący naruszenia dóbr osobistych. Do świadczenia takiego mają prawo wyłącznie członkowie najbliższej rodziny (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 14 kwietnia 2010 r., I ACa 178/10, G.Prawna 2011/29/15). Zadośćuczynienie przewidziane w art. 446 § 4 k.c. nie jest zależne od pogorszenia sytuacji materialnej osoby uprawnionej i poniesienia szkody majątkowej, a jego celem jest kompensacja doznanego krzywdy, a więc złagodzenie cierpienia psychicznego wywołanego śmiercią osoby najbliższej i pomoc pokrzywdzonemu w dostosowaniu się do zmienionej w związku z tym jego sytuacji (wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 9 listopada 2012 r., I ACa 1018/12, LEX nr 1236698).

W ocenie Sądu, w świetle powyższych rozważań, a także ustalonego stanu faktycznego, brak jest podstaw do uwzględnienia roszczenia powódki. Przesłankami odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną czynem niedozwolonym jest powstanie szkody, zdarzenie z którym ustawa łączy odpowiedzialność odszkodowawczą danego podmiotu oraz związek przyczynowy pomiędzy szkodą, a powstałym zdarzeniem. Materiał dowodowy w niniejszej sprawie jednoznacznie wskazuje na brak związku przyczynowego pomiędzy zdarzeniem, a powstałą szkodą. J. Z. ma obecnie 35 lat, jest mężatką i pozostaje na utrzymaniu męża. Mieszka z mężem i własnym dzieckiem.. Mąż powódki pracuje dorywczo i zarabia około 2500 zł miesięcznie. Po śmierci siostry nic nie zmieniło się w jej życiu, chociaż odczuwa jej brak. Przez okres 1 roku od śmierci siostry odczuwała żal, smutek, przygnębienie. W nocy słabo spała, ale nie poszła do lekarza rodzinnego, psychologa lub psychiatry. Nie przyjmowała żadnych leków. W tym czasie funkcjonowała normalnie, pomagała rodzicom w opiece na rodzeństwem, a następnie wyszła za mąż i obecnie ma własną rodzinę. J. Z. nie doznała trwałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu w związku ze śmiercią siostry. Związane z tym zaburzenia emocjonalne trwające 1 rok są naturalne i występują po stracie kogoś bliskiego. Emocje, które przeżywała po śmierci siostry – żal, smutek, przygnębienie, płacz, a na końcu akceptacja straty są charakterystyczne dla etapów żałoby, mieszczą się w obrazie przeżywania żałoby. To są naturalne reakcje, które muszą wystąpić, żeby uporać się i pogodzić ze stratą. Powódka przeżyła żałobę, która nie jest chorobą ani zaburzeniem, a objawy które u niej wystąpiły, nasilenie ich i długość trwania nie wymagały i nie wymagają leczenia psychiatrycznego ani wsparcia czy terapii psychologicznej. Jak wynika z opinii biegłej psycholog pogorszenie stanu psychicznego powódki miało charakter przejściowy i nie wpłynęło w sposób znaczący na dalsze jej funkcjonowanie w życiu osobistym i społecznym, realizuje się ona w swoich rolach życiowych.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe nie potwierdziło wystąpienia u powódki po śmierci J. G. (2) szczególnych okoliczności, które uzasadniałyby przyznanie zadośćuczynienia. Z perspektywy czasu trudno ocenić czy wymagała powódka w tym okresie farmakoterapii czy też leczenia psychiatrycznego. Na podstawie jej aktualnego zachowania można wnioskować, że nie potrzebowała takiej formy pomocy. Śmierć siostry nie wpłynęła w sposób negatywny na jej funkcjonowanie psychospołeczne. W chwili obecnej nie obserwuje się u J. Z. znaczących konsekwencji psychologicznych w związku ze śmiercią siostry. J. Z. nie doznała uszczerbku na zdrowiu w aspekcie psychologicznym. Tym samym należy uznać, iż brak jest przesłanki odpowiedzialności pozwanego - w postaci braku szkody tj.

wystąpienia u powódki dolegliwości psychicznej związanej ze śmiercią osoby szczególnie bliskiej. Jest oczywistym, że śmierć osoby bliskiej jest dużym stresem, zwłaszcza nagła i niespodziewana. Jednakże zachowanie powódki po śmierci siostry było normalnym zachowaniem w procesie żałoby po śmierci osoby bliskiej. Powyższe skutkowało oddaleniem powództwa.

O kosztach Sąd orzekł w oparciu o art. 102 kpc uznając, iż w niniejszej sprawie zachodzi szczególna okoliczność uzasadniająca odstąpienie od obciążenia strony powodowej kosztami procesu ze względu na trudną sytuację majątkową powódki oraz jej przekonaniu o słuszności roszczenia.

Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 8 stycznia 2013 r. (I ACa 697/12, LEX nr 1281107) wskazał, że do kręgu "wypadków szczególnie uzasadnionych" należą okoliczności zarówno związane z samym przebiegiem procesu, jak i leżące na zewnątrz. Do pierwszych zalicza się np. charakter żądania poddanego rozstrzygnięciu, jego znaczenie dla strony, subiektywne przekonanie strony o zasadności roszczeń, przedawnienie, do drugich - sytuację majątkową i życiową strony, z zastrzeżeniem, że nie jest wystarczające powołanie się jedynie na trudną sytuację majątkową.

Z tych względów Sąd orzekł jak w wyroku.

(...)